

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

М.В. ГУЦАЛЮК

Для становлення спеціаліста як професіонала правоохоронних органів необхідно кілька років. На сьогодні спостерігається значне зростання обсягу інформації, необхідної йому для успішної службової діяльності, що зумовлено реформуванням правової системи незалежної України та соціально-економічними перетвореннями. Тому на початку третього тисячоліття для підготовки правоохоронців якісно нової генерації особлива увага приділяється якості засвоєння навчального матеріалу. Адже непрофесіоналізм та допущені в результаті цього помилки становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, неадекватно впливають на криміногенну ситуацію і можуть призвести до трагедії. Особливо актуально це для підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю (ПБОЗ).

Основними проблемами професійної підготовки працівників ПБОЗ є опрацювання значного обсягу нормативної інформації та формування професійної майстерності на рівні сучасних складних умов реформування суспільства. Для їхнього розв'язання використовуються комп'ютери, методи швидкого читання тощо. Однак у педагогіці проблеми переробки, засвоєння й застосування значних обсягів інформації ще мало досліджені.

Однією з особливостей підготовки працівників ПБОЗ є необхідність інтеграції знань за різними напрямками оперативно-службової діяльності. Тому для розробки методів підготовки спеціалістів до роботи зі значними обсягами інформації надзвичайно важко використовувати традиційні положення теорії педагогіки. Окремі дисципліни, завдяки яким у навчальних закладах готують спеціалістів ПБОЗ, не мають міцних міжпредметних зв'язків. Це пояснюється своєрідністю логічної побудови кожної дисципліни, що не збігається зі структурою (логікою) інших дисциплін. Такий підхід забезпечує оволодіння лише специфікою предметів, що вивчаються. Контроль за засвоєнням навчального матеріалу й практичні заняття спрямовані на закріплення спеціальних знань, які формуються у процесі вивчення всього курсу. Передбачає-

Гуцалюк Михайло Васильович — старший науковий співробітник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю, кандидат юридичних наук, підполковник міліції.

ться, що у практичній роботі спеціаліст самостійно систематизує різні знання. Але, зіткнувшись з проблемою їх застосування, він втрачає ці знання, вважаючи їх непотрібними.

Виокремлення основних принципів професійної діяльності з великої кількості нормативних вимог відбувається протягом тривалого часу у процесі самостійної роботи, що позначається на її якості та термінах виконання. Тому нині особливо актуалізується проблема розробки методів практичного навчання спеціалістів, завдяки яким можна розв'язувати практичні завдання комплексно, з високою надійністю та у стислі терміни. Аналізуючи цю проблему, виявляються основні причини низької ефективності роботи з нормативною інформацією й окреслюються дидактичні можливості її вдосконалення. Існує помилкова думка, що для засвоєння нормативної інформації достатньо лише прочитати відповідний матеріал. Проте при перевірці виявляється, що нормативна інформація іноді складно сприймається і не всі здатні відтворити її у повному обсязі.

На нашу думку, для розв'язання цієї проблеми існуючі дисципліни необхідно доповнити комплексною програмою, наприклад "Системний аналіз", що інтегрує окремі напрями і дозволяє відібрати головне для практичного використання, систематизувати вивчене, і на цій підставі формувати професійну майстерність фахівців.

Важливу роль у вдосконаленні процесу засвоєння навчального матеріалу можуть відіграти комп'ютерні технології Multimedia, застосовуючи які пропонується використання відео-, аудіо-, анімаційних та інших ефектів, а також гіпертекстової інформації. Наочність викладення матеріалів забезпечує 50 % запам'ятовування (від прочитаного або почутого в пам'яті лишається 10-15 %). Таку технологію можна використовувати для моделювання різних навчальних ситуацій на реальних об'єктах (відзняти відеокамерою), зберігання і виводу на екран першоджерел, інформацію з яких розміщено в банку даних.

Поширенню цієї технології сприяють бурхливі зміни на ринку інформаційних систем, щорічне зниження співвідношення ціна/потужність. Розробники комп'ютерів інтенсивно працювали над тим, щоб зустріти 2000 рік, досягнувши тактової частоти процесора у 1000 Мгц (1 гігерц). Особливо інтенсивно відбувається розвиток технологій у галузі графічних інтерфейсів, де сьогодні використовуються такі новинки, як ActiveX, AGP, 3Dnow.

Периферійні пристрої стають дедалі компактнішими: з'явилися малогабаритні фотопринтери, як динаміки використовуються невеличкі кубики, а монітор вмонтовують у спеціальні окуляри. Відеокамера Pícolo розміром 74*23*9.5мм дозволяє проводити відеоконференції, виконувати завдання контролю та передавати відеозображення електронною поштою.

Окремо слід наголосити на розвитку комп'ютерних правових систем (КПС), завдяки яким завжди можна одержати інформацію про закони та Укази Президента України, Постанови Верховної Ради

України, розпорядження Кабінету Міністрів та інші нормативні акти, постійно стежити за законодавчими змінами, проводити пошук за ключовими словами та правку у базах користувача ("Ліга", "Лоцман", "Право", "Босс" та ін.).

Це знімає необхідність пошуку літератури в бібліотечному фонді та дозволяє оперативно давати відповіді на запитання, що постають. Навчальні програми з використанням технології Multimedia та записані на CD-ROM (компакт-диск) слід використовувати у навчальних закладах. Вартість їх виготовлення незначна, якщо враховувати обсяг інформації, розміщеної на ньому. Навчання за розробленою заздалегідь інформаційною базою має підвищити його ефективність. У свою чергу інформаційні моделі слугуватимуть підставою для перегляду структури нормативних документів.

Однією з важливих умов для боротьби зі злочинністю є своєрідне інформаційне забезпечення усіх правоохоронних органів. Фахівців відповідних спеціальностей для штабних, аналітичних та інформаційних підрозділів готують на факультеті управління та інформатики Університету внутрішніх справ.

Дедалі частіше комп'ютери використовують у різних галузевих службах. При цьому як в основних, так і в підрозділах із забезпечення гостро відчувається нестача фахівців, які мають достатні знання апаратної частини пристроїв, програмного забезпечення для інсталяції операційних систем та прикладних програм, проведення антивірусного захисту, виконання профілактичних та діагностичних заходів. Оскільки працівники самостійно не розробляють програм, а лише супроводжують вже існуючі, пропонуємо для ефективного впровадження інформаційних технологій ввести посаду інженера-інформатика (як правило, знань операторів для цього недостатньо), який би спеціалізувався на впровадженні інформаційних систем, стежив за правильністю експлуатації комп'ютерної техніки, надавав необхідну методичну та технічну допомогу.

Це дозволило б значно прискорити впровадження нових інформаційних технологій у практичну діяльність правоохоронних органів, зорієнтувати працівників правоохоронних органів серед величезного обсягу нормативної інформації та розв'язати багато проблем, пов'язаних з її опрацюванням і застосуванням.